

Dr. Palágyi Tivadar*

SZABADALMAK ÉRVÉNYESÍTÉSE AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGBAN

Az angol bíróságok szabadalmi ügyekben hozott néhány döntéséről az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2018. februári számában megjelent cikkkel¹ kapcsolatban merült fel az a kérdés, hogy az Egyesült Királyságban engedélyezett szabadalmakat milyen bíróságokon és hogyan lehet érvényesíteni. Az alábbiakban erre a kérdésre adunk választ főleg az angol szabadalmi törvény,² valamint Penny Gilberth és Siddharth Kusumakar cikke³ és a Manual⁴ alapján.

a) Szabadalmi ügyekben választható bíróságok

Az Egyesült Királyságban a Szabadalmi Bíróság (Patents Court, PC) vagy a Szellemi Tulajdoni Vállalkozási Bíróság (IP Enterprise Court, EC) foglalkozik szabadalombitorlási és szabadalomérvényességi ügyekkel. A kisebb értékű és kevésbé bonyolult szellemi tulajdoni ügyek fóruma az EC, míg a PC a magasabb értékű és bonyolultabb szabadalmi ügyekkel foglalkozik.

Az EC előtti ügyekben a sikeres fél legfeljebb 500 000 GBP kártérítést és legfeljebb 50 000 GBP jogi költséget igényelhet. Az 500 000 GBP-t meghaladó kártérítést vagy bonyolult bizonyítást igénylő ügyeket rendszerint a PC hallgatja meg. Ha bármelyik fél egy PC vagy EC előtti ügyben megfelelőbb fórumnak gondolja a másikat, kérheti az ügy áthelyezését arra a fórumra, de ezt a kérését természetesen csak akkor teljesítik, ha a körülmények indokolják.

2005. október 1. óta az Egyesült Királyság Szellemitulajdon-védelmi Hivatalának elnökétől véleményt lehet kérni azzal kapcsolatban, hogy egy cselekedet bitorló-e, vagy hogy egy szabadalom érvényes-e.

b) Tárgyalás előtti szakasz

A per megindítása után a kereset és a bitorlás részleteit kell ismertetni. Az alperes ellenkezeset nyújthat be a szabadalom megvonása iránti védekezésével együtt. A PC előtt ezek a

* Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda Kft.

¹ Dr. Palágyi Tivadar: Az angol bíróságok szabadalmi ügyekben hozott néhány érdekes döntése 2016-ban. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 13. (123.) évf. 1. sz., 2018. február, p. 83–103.

² Patents Act 1977 (as amended by the Copyright, Designs and Patents Act 1988, and as further amended).

³ Penny Gilbert, Siddharth Kusumakar: Patent enforcement through the courts in the United Kingdom: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=54486534-495f-4280-879d-71195633c5f0>.

⁴ Manual for the Handling of Applications for Patents, Designs and Trade Marks throughout the World, Vol. 7. Wolters Kluwer ed., United Kingdom, 2009, p. 21.

dokumentumok tömörök, az állításokat és a kereset alapját képező tényeket tartalmazzák. Az EC előtti eljárásban a feleknek részletesebben kell előadniuk ügyüket és érveiket.

A kereset benyújtása után a felek várnak egy ügyintéző megbeszélésre, ahol a bíróság kiadja a tárgyalásra vonatkozó utasításait, amelyek rendszerint a következőket írják elő:

- kinyilvánítás (vagyis feltárás), ahol
 - a PC általában korlátozni próbálja az ügyet arra, amit a helyzet igazságos és arányos intézése megkíván esetről esetre változó módon; és
 - egy állítólagos bitorló esetben csupán a termék vagy az eljárás eskü alatti leírására van szükség;
- kísérletek (ha ez indokolt);
- ténybizonyítékok és szakértői vélemény eskü alatti nyilatkozat formájában; és
- az ügyre vonatkozó álláspontok cseréje a felek között, az álláspontok kifejtése a vitatott kérdésekről.

Az EC előtt korlátozottabb a kísérleti bizonyítás, valamint a szakértőkön és a tényeken alapuló tanúskodás lehetősége keresztkérdések útján, és az utasítások a tárgyalásig megfelelően rövidebb menetrendet írnak elő.

Az Egyesült Királyság bíróságai kezdeményező módon közelítik meg az ügyintézést, amit ezért egy fél alapos okok nélkül nehezen tud késleltetni. A felek az utasításokkal és a tárgyalás időpontjával kapcsolatban az ügyintéző megbeszélésen (vagy az ezt követő beadványban) tehetnek javaslatokat, azonban – hacsak nincsenek különleges körülmények – valószínűtlen, hogy a bíróság eltér a rendes gyakorlattól.

Megvonási eljárást az EC vagy a PC előtt bárki bármikor indíthat. Intézkedés megkezdéséhez nincs szükség érdekeltség bizonyítására. Megvonási eljárásnak a szabadalmas gyakran tesz eleget bitorlási ellenkeresettel. Hasonlóképpen indíthat az alperes megvonási eljárást a szabadalmas által indított bitorlási per ellenkereseteként.

c) Tárgyalás

Az EC és a PC bírái magas fokú műszaki és szabadalmi szakértelemmel rendelkeznek. Mindkét bíróságon egyesbírók döntenek.

A szakértők jelentős szerepet játszanak a PC előtti eljárásokban. A felek rendszerint egy vagy két független szakértőt jelölnek ki, aki írásbeli szakvéleményt nyújt be a bíróságnak, és a tárgyaláson keresztkérdésekkel faggatható. Nem ritkán fordul elő, hogy egy szabadalmi ügyben folytatott tárgyaláson a bizonyítás szakvélemények formájában történik.

Az EC előtti eljárásokban a szakértők szerepe korlátozott mértékű, és a bíróság által előre meghatározott fő kérdésekre szorítkozik.

Az Egyesült Királyságban nem alkalmazzák az ekvivalensek tanát. A bíróságok azonban az igénypont-értelmezésnél nem szó szerinti, hanem célirányos megközelítést alkalmaznak.

d) Döntések

Az Egyesült Királyságban lehet kérni ideiglenes intézkedést, amelynek elrendelése a bíróság józan megítélésétől függ, figyelembe véve számos elvet, többek között azt, hogy

- komoly kérdést kell-e megítélni;
- az ideiglenes intézkedés elrendelésére vonatkozó kérelem megadása vagy elutasítása valamelyik fél számára helyrehozhatatlan kárt okoz-e.

Az utóbbi években engedélyeztek ideiglenes intézkedést olyan generikusgyógyszer-gyártó cégek ellen, amelyek generikus terméküket a vonatkozó szabadalom oltalmi idejének lejárta előtt vitték piacra.

Amikor egy szabadalomtulajdonos javára ideiglenes intézkedést rendelnek el, általában elvárják, hogy biztosítékot helyezzen letétbe arra az esetre, ha az alperes kárt szenvedne, mert a szabadalmat később érvénytelennek vagy a tárgyaláson nem bitoroltnak minősítik.

Ha ugyanazon szabadalommal kapcsolatban bitorlási és megvonási eljárás is indul, a bíróságok a két ügyet rendszerint együtt folytatják le ugyanannak a pernek a részeként.

Az Egyesült Királyság bíróságai más bíróságok döntéseit általában figyelembe veszik, különösen, amikor azok hasonló jogi elvekre vagy az európai jog hatálya alá eső bejelentésekre vonatkoznak. Az Egyesült Királyság bíróságai különösen figyelembe veszik az Európai Szabadalmi Hivatal műszaki fellebbezési tanácsainak döntéseit.

e) Kártérítések és jogorvoslatok

A vesztes fél általában köteles megtéríteni a nyertes fél költségeinek jelentős részét, amit a bíróság esetenként határoz meg.

Az eredményes felperes számára jellemző módon megítélnék kártérítést, elrendelik a bitorló áruk megsemmisítését vagy kiszolgáltatását, valamint a bitorlásra vonatkozó hírlapi közlést. Az utóbbi években a PC hajlandó volt elfogadni átfogó nyilatkozatokat is (például, hogy egy vélt bitorló terméke kézenfekvő volt a szabadalom elsőbbbségi időpontjában).

A nyertes fél a következő két változat között választhat:

- kártérítés (a bitorlásnak tulajdoníthatóan elszenvedett bármilyen veszteség megtérítésére); és
- haszon alapján (annak a haszonnak a visszaszerzésével, amelyre az alperes a bitorlás eredményeként tett szert).

Az Egyesült Királyságban a szabadalmi törvény nem tartalmaz szabadalombitorlás miatti büntetőrendelkezéseket. A kártérítés megfelelő szintjét gyakran úgy határozzák meg, hogy figyelembe veszik annak a royaltynak a mértékét, amelyet egy licencvevő royaltyként fizetett volna összehasonlítható feltételek mellett.

Rendes körülmények között a bíróságok tartós eltiltást rendelnek el a nyertes fél javára. Az eltiltást azonban gyakran leállítják függő fellebbezés miatt.

f) Időtényezők és költségek

A PC igyekszik az ügyeket gyorsan tárgyalásra vinni – ha lehetséges, 12 hónapon belül. Az ügy siettetése lehetséges, ha a bíróság azt indokoltnak tartja. A PC előtt pert indító fél azt várhatja, hogy legalább 500 000 GBP-t kell fizetnie, sőt gyakran lényegesen többet, amikor az ügy bonyolultabb. Az olyan ügyek, amelyek bitorlást és megvonást is magukban foglalnak, jellemzően egymillió GBP-t meghaladó bírósági díjak megfizetésével járnak. Ha a felperes eredményes, ezeknek a díjaknak egy jelentős hányadát visszakaphatja a másik féltől. Ha azonban sikertelen, valószínű, hogy a bíróság kötelezi a másik fél jogi költségei jelentős hányadának a megtérítésére.

Az EC előtt pereskedő felek arra számíthatnak, hogy lényegesen kevesebbet kell fizetniük, és költségeik rendszerint nem haladják az 50 000 GBP-t.

g) Fellebbezés

Az EC és a PC döntése elleni fellebbezésre vonatkozó engedélyt az elsőfokú bírótól vagy attól a bíróságtól kell kérni, amelyhez a fellebbezést küldik.

Mindkét bíróság döntései ellen a Fellebbezési Bíróságnál (Court of Appeal, CA) lehet fellebbezést benyújtani. Az EC döntései elleni fellebbezés a PC-nél is benyújtható.

A CA hármas tanácsban dönti el az ügyeket. A CA tanácsainak élén rendszerint szellemi tulajdoni ügyekre szakosodott bíró áll.

A CA arra törekszik, hogy az ügyeket 12 hónapon belül hallgassa meg, és megfelelő körülmények között elrendelhet tárgyalást.

Közérdekű ügyekben további fellebbezés lehetséges a Legfelsőbb Bírósághoz (Supreme Court); az ilyen fellebbezések azonban rendkívüliek.

Az Egyesült Királyságban szabadalmi ügyekben nincs esküdtbíráskodás.

h) Bíróságon kívüli lehetőségek

A felek általában szabadon kereshetnek alternatív megoldásokat a viták rendezésére, mint amilyen pl. a döntőbíráskodás. Az Egyesült Királyságban törvény szabályozza a döntőbíráskodási eljárást és annak érvényesítését. Az alternatív vitamegoldások azonban nem alkalmazhatók, amikor a szabadalmi törvény érdemi rendelkezéseit is figyelembe kell venni.